

نمادپردازی در برخی از داستان های مثنوی مولوی

پوران قیاسوند

کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی، آموزش و پرورش نهاوند

چکیده

این پژوهش با عنوان نمادپردازی در برخی از داستان های مثنوی مولوی، به بررسی نمادهای موجود در این کتاب شریف پرداخته است. مثنوی سرشار از حکایات و داستان‌هایی است که به شیوه‌ی نمادین بیان شده است. این پژوهش، مانند سایر پژوهش های علوم انسانی به روش تاریخی و با مراجعه به اسناد و منابع معتبر کتاب خانه ای نمادهای برخی از داستان های مثنوی را مورد تحلیل قرار داده سپس با زبان ساده سمبل ها و معانی ثانوی را گزارش کرده است. نتیجه‌ی بدست آمده این است که محور افکار مولانا در مثنوی، انسان و مسائل مربوط به سعادت و شقاوت اوست. بنابراین مولانا با بیانی نمادین این مسائل را به تصویر کشیده است، پس ضرورت دارد که برای درک مفاهیم فلسفی و عرفانی مولانا این نماد ها رمز گشایی شود تا مخاطب بتواند با آن ها پیوند برقرار کند. این که نی مولانا شکایت خود را با حکایت جدایی‌ها آغاز می‌کند و اولین قصه‌ی را که گوینده مثنوی در تفسیر سیرتی و شکایت حال وی در نی نامه نقل می‌کند **نقد حال ماست** و نشان می‌دهد که مخاطب مثنوی باید در زیر افسون نوای نی، دایم در دنیای قصه‌ها سیر کند و در عین حال نه فقط نقد حال خود را در این قصه‌ها جستجو کند بلکه نقد حال سراینده نی نامه را هم در همان قصه، بیابد

کلید واژه : مولانا جلال الدین، مثنوی، حکایت، نماد پردازی، تمثیل.

۱. مقدمه

مثنوی مولوی یکی از متون عرفانی است. که پراز داستان‌های نمادین و رمزی می‌باشد. مولانا می‌کوشید تا در این داستان‌ها با استفاده از نمادهای مختلف، فکر خود را به مخاطبان خود معرفی کند. و به سخن دیگر، هم داستان را جذاب تر نماید و هم به هدف خود که بیان اصول عرفانی می‌باشد، برسد. مولانا رسیدن به حق را مستلزم هدایت و ارشاد و پیر و مرشد کامل می‌داند. شرط‌هایی را برای رسیدن به حق لازم می‌داند از جمله این که انسان باید مانند نی از خودی و غرور و وابستگی‌های این جهانی خالی باشد و از خود رهایی یابد. او همواره می‌گوید که انسان باید از غرور و تعصب بی‌جا خالی شود تا خداوند او را کمک کند و توفیق ادب را امری می‌خواند که باید آن را با دعا از خدا درخواست کرد.

از خدا جویییم توفیق ادب بی ادب محروم شد از لطف رب

آفرینش ادبی، محصول لحظه‌هایی ناب است که بر هنرمند سایه می‌افکند. لحظه‌های خواب و غفلت از دنیای مادی، که در این بین هنرمند با نمادین کردن اشیاء، هویت مستور خود را باز می‌نماید.